

Hromadná pripomienka k návrhu novely vyhlášky číslo 490/2004 Z.z.

**Ústav súdneho inžinierstva
Žilinskej univerzity v Žiline**

**Slovenská Komora Odhadcov
Hodnoty Majetku a Znalcov**

Názov hromadnej pripomienky:

Hromadná pripomienka k vyhláške Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky , ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 490/2004 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zdôvodnenie:

Nepriamou novelu zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, ktorá bola realizovaná cez novelu zákona č. 420/2004 Z.z. o mediácii, bol zavedený elektronický denník znalca, tlmočníka a prekladateľa.

Túto zmenu zákona o znalcoch nebolo možné pripomienkovať a bola vykonaná bez diskusie s odbornou verejnosťou. V nadväznosti na uvedenú zmenu zákona bola predložená do pripomienkového konania novela vyhlášky č. 490/2004 Z.z., opäť bez predchádzajúcej diskusie s odbornou verejnosťou, ku ktorej považuje za potrebné uviesť: Zo znaleckej praxe nám nie je známy žiadny aplikačný alebo iný problém s evidenciou znaleckých úkonov podľa doteraz platnej právnej úpravy.

Dôvod uvedený v dôvodovej správe ako „sprehľadnenie evidencie“ vzbudzuje pochybnosti. Za skutočný dôvod možno skôr považovať len „zefektívnenie a zrýchlenie štátneho dohľadu nad výkonom znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti“. Preto navrhujeme ponechať súčasný rozsah evidovaných údajov a súčasný spôsob vedenia denníka, hoci aj v elektronickej podobe, prípadne vypustenie niektorých údajov, ktoré nie sú pre ministerstvo potrebné a ich požadovanie nie je odôvodnené.

Doposiaľ ministerstvu postačoval polročný výpis počtu vykonaných úkonov. Celoplošná kontrola denníkov, prípadne ročná kontrola denníkov, nebola od roku 2004 ministerstvom vykonaná, asi teda nebola ani potrebná. Preto niet objektívneho dôvodu na tak významnú zmenu.

V praxi môže nastať situácia, že klient bude plánovať transakciu, ktorej predmet bude potrebovať oceniť alebo inak znalecky posúdiť, no nebude mať záujem, aby sa o tomto kroku konkurencia alebo ktokoľvek iný dozvedel skôr ako to bude chcieť samotný klient, ktorý transakciu zamýšľa. Ibaže v čase zvažovania transakcie a prípravy podkladov (znaleckého posudku) pre analýzu jej dopadov už budú informácie o objednávateľovi, predmete posúdenia, účele znaleckého posudku aj výške dohodnutej odmeny zadané v elektronickej denníku, kde za prípadný únik informácii znalec nemôže ručiť.

Rovnaká situácia samozrejme nastáva aj pri prekladoch zmlúv, listín, ale aj súkromných dokumentov, na ktorých šírení nemá objednávateľ záujem (Prečo by sa mal ktokoľvek mať možnosť online dozvedieť, že si ktokoľvek nechal preložiť rodný list na účely sobáša v zahraničí). Obdobná situácia hrozí aj v prípade súdnych sporov, kde má byť znalecký posudok použitý ako dôkaz, pričom tretie strany sa budú môcť v aktuálnom čase dozvedieť, aký dôkaz sa niektorá zo strán súdneho konania zamýšľa v konaní použiť (predmet, účel aj objednávateľ budú v reálnom čase minimálne ministerstvu známe).

Preto by sa do denníka (minimálne pri úkonoch pre iné subjekty ako orgány verejnej moci) mali zapisovať až vykonané úkony napr. v deň vykonania, nie však v čase, keď sa úkony spracúvajú.

PRIPOMIENKY:

§ 2 ods. 1 písm. f:

Vypustiť navrhované zmeny a zachovať pôvodné znenie.

Odôvodnenie:

Navrhovaná zmena je nad rámec požiadavky na prax ustanovenej zákonom č. 382/2004 Z.z. (§ 5, ods. 1, písm. e). Takto upresnená požiadavka na prax sprísňuje zákonný predpoklad. V zmysle zákona je potrebné preukázať **prax v odbore, nie prax po získaní vzdelania v odbore**.

Existujú znalecké odbory ako numizmatika, filatelia, písomoznalectvo a iné, kedy sa ľudia práve cez výkon praxe dostávajú do situácií, že v príslušnom odbore následne absolvujú kurz, štúdium alebo skúšku. Rovnako zo znenia zákona nevyplýva, že by prax nemohla byť vykonávaná v odbore už popri štúdiu. Je samozrejmé, že nie vo všetkých odboroch je možné vykonávať relevantnú prax už počas štúdia, nakoľko to môže vyplývať z osobitných predpisov (u lekárov, právnikov atď.).

Bezpochyby je však väčšina znaleckých odborov takých, v ktorých je možné plnohodnotnú prax vykonávať už popri štúdiu. Problematické by mohlo byť tiež preukazovanie praxe u tlmočníkov a prekladateľov, ak by po 10 ročnom pobyte v zahraničí absolvovali štúdium (v zahraničí), no po návrate by sa im na účely zápisu do zoznamu nezapočítala žiadna prax (z hľadiska jazyka), ktorú mali v zahraničí pred absolvovaním vzdelávania.

§ 17

- V § 17 ods. 1 navrhujeme vypustiť slovo „najmä“.
- V § 17 ods. 2 navrhujeme slová „do troch dní odkedy sa o ňom dozvedel“ nahradiť slovami „do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení kalendárneho mesiaca, v ktorom bol úkon vykonaný“.
- Zároveň navrhujeme zachovať pôvodný spôsob číslovania úkonov ako aj pôvodný rozsah údajov zapisovaných do denníka.
- V návrhu vyhlášky nebol vyhodnotený vplyv na informatizáciu spoločnosti.

Odôvodnenie:

V súlade s čl. 31 ods. 3 a čl. 12 Legislatívnych pravidiel vlády SR sa pri posudzovaní vplyvov návrhu právneho predpisu posudzuje aj vplyv vplyvov na informatizáciu spoločnosti, pričom sa postupuje podľa jednotnej metodiky. Aj napriek tomu, že vyhláška má vplyv na informatizáciu spoločnosti, keďže vytvára nový informačný systém verejnej správy resp. zavádza nové elektronické služby, vplyvy na informatizáciu spoločnosti boli vyhodnotené ako „žiadne“.

Dôvodová správa k vyhláške neuvádza žiadne podrobnosti k elektronickej podobe denníka ani k programovým a technickým prostriedkom schválených ministerstvom. Vôbec nie je zrejmé aký dopad z hľadiska nákladov bude mať táto povinnosť na znalcov. V prípade, že by mal byť elektronický denník vedený online, bude nutné, aby každý znalec mal prístup na internet, pričom takáto povinnosť znalcom zo žiadneho ustanovenia nevyplýva. Vystáva taktiež otázka jednoznačnej identifikácie prostredníctvom zaručeného elektronického podpisu, čo v tomto návrhu úplne absentuje. Jednoznačne pôjde o zvýšenie nákladov spojených s výkonom znaleckej činnosti. Zároveň sa nikde neuvádza akým spôsobom bude elektronický denník zabezpečený, kto k nemu bude mať prístup a s tým súvisiacu zodpovednosť v prípade zneužitia údajov.

Ministerstvo bude mať v podstate online k dispozícii celú databázu klientov (aj mimo verejnú správu) vrátane výšky plnenia za znalecké posudky. V dôvodovej správe ani vo vyhláške sa neuvádza, na čo ministerstvo tieto údaje (ktoré sú často krát predmetom obchodného tajomstva) potrebuje pri svojej činnosti tým spôsobom a v tej podobe, v akej ich zavádza. Aj dnes má ministerstvo právo vyžiadať si pri výkone dohľadu denník, z ktorého môže tieto údaje zistiť. Online elektronickým denníkom ministerstvo zavádza sledovací nástroj, ktorý hrubo zasahuje do obchodnej sféry znalca, ktorú sa každý snaží pred inými subjektmi chrániť.

Prostredníctvom elektronického denníka bude ministerstvo zhromažďovať veľké množstvo údajov o tom čo znalci robia, pre koho robia, za koľko robia a aj čo robia v konkrétnom čase. Tieto údaje budú môcť následne spracovávať a vyhodnocovať. Možno pripustiť, že v prípade činnosti pre orgány verejnej správy, môže mať takýto systém význam z hľadiska sledovania lehôt či výdavkov. Čo sa však týka činnosti pre súkromnú sféru, tieto údaje ministerstvo pri výkone dohľadu nepotrebuje. V prípade, že by sa k tejto informácii dostali znalci, ktorí by boli napríklad zamestnaní na ministerstve, veľmi ľahko by tieto údaje mohli zneužiť.

Navrhované znenie ("najmä") umožňuje následne rozširovať počet požadovaných údajov, ktoré majú znalci, tlmočníci a prekladatelia zapisovať do denníka. Keďže zavedenie elektronického denníka predstavuje nasadenie úplne nového systému, predpokladáme, že predkladateľovi musí byť objem požadovaných údajov známy a považujeme za neprípustné, aby sa objem údajov zapisovaných do denníka mohol rozširovať prostredníctvom používateľskej príručky k programovým a technickým prostriedkom schválenej ministerstvom používateľskej príručky k programovým a technickým prostriedkom schválenej ministerstvom.

Pojem „dozvedel“ je možné vykladať dvomi spôsobmi (i) od momentu, kedy mal prvýkrát možnosť dozvedieť sa alebo (ii) kedy sa o údajoch zapisovaných do denníka reálne dozvedel. Napríklad pri údajoch „dátum vyplatenia znalečného alebo tlmočného“ môže byť lehota počítaná od momentu pripísania platby na účet znalca, čo predpokladá, že znalec kontroluje pohyby na účte a účtovníctvo spracováva na dennej báze. Spravidla sa to však robí na mesačnej (príp. štvrtročnej) báze, kedy na základe mesačného výpisu z účtu a mesačných dokladov dochádza k spracovaniu účtovníctva. Dátum vyplatenia znalečného tak znalec vie určiť až spárovaním platby po skončení kalendárneho mesiaca, aj keď sa o tom mohol dozvedieť hneď v deň pripísania platby. Rovnako pri údajoch „priznané znalečné alebo tlmočné“ je moment kedy sa o tom znalec dozvedel ťažké identifikovať. Znalečné je totiž priznané dňom právoplatnosti rozhodnutia o priznaní, pričom dátum právoplatnosti znalcovi orgány verejnej moci nehlásia. Dátum skutočného priznania znalečného tak znalec ani nemusí vedieť identifikovať. Obdobne to platí aj pre údaj o účtovanom znalečnom. V prípade, že účtované znalečné je orgánom verejnej moci krátené, znalec vystaví na „krátenú“ sumu dobropis (na účely riadneho vysporiadania DPH a dane z príjmov) a z hľadiska účtovníctva sa účtovaným znalečným potom stáva suma priznaného znalečného. Je potom potrebné sumu účtovaného znalečného opraviť na sumu priznaného znalečného, aby suma účtovaného znalečného korešpondovala s účtovníctvom vedeným podľa osobitných predpisov?

Obdobne to tiež platí pri údajoch „deň zadania úkonu“. Je týmto dňom deň doručenia uznesenia a lehota na zaevidovanie v denníku je teda tri dni od doručenia uznesenia? V prípade uplatnenia námietok niektorou zo strán, môže dôjsť k vylúčeniu znalca a zrušeniu uznesenia, teda k zadaniu úkonu fakticky nedôjde..

Navrhovaný systém pridelovania čísel úkonom znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti sa javí ako extrémne neprehľadný. Navrhovaný spôsob pridelovania čísel s najväčšou pravdepodobnosťou neprispieje k sprehľadnieniu a skvalitneniu znaleckej činnosti. Z návrhu nie je známy spôsob evidencie, resp. chronológia zápisu, keďže ani v návrhu a ani v dôvodovej správe nie sú tieto údaje uvedené a príručka, na ktorú sa návrh odvoláva nebola predstavená. Z návrhu znenia vyplýva (najmä písm. a), b) a m)), že ministerstvo má snahu v denníku evidovať aj všetky znalcovi zadané úkony. Tento stav je v rozpore s textom dôvodovej správy k bodu 5, v ktorej sa uvádza „pre vedenie prehľadu o vykonaných úkonoch znaleckej činnosti“, tzn. len vykonaných úkonov tak ako to je aj podľa doterajšej úpravy. V znaleckej praxi je nezmyselná evidencia a pridelovanie čísla úkonom, ktoré nie sú vykonané. Ako príklad môže poslúžiť situácia: znalec bude mať doručené zo súdu uznesenie, v ktorom nie je vyznačená právoplatnosť, takýto úkon zaeviduje v predpísanej lehote a následne dôjde na súde k námietkam voči osobe znalca, uznesenie sa nestane právoplatným a bude vydané nové uznesenie na inú osobu znalca. V takomto prípade bude úkon evidovaný už u dvoch znalcov, pričom prax ukazuje, že by mohol byť aj pri viacerých znalcoch súčasne. Takáto evidencia potom nemá žiadnu výpovednú hodnotu. Z návrhu nie je známe, čo sa rozumie pojmom „stav vykonávaného úkonu“ a tento údaj neobsahuje ani dôvodová správa. V znaleckej praxi sú len dva možné stavy a to rozpracovaný alebo dokončený. Význam takejto evidencie je preto v pochybnosti. Z návrhu nie je známe, čo sa rozumie pojmom „deň zadania úkonu“ a tento údaj neobsahuje ani dôvodová správa. Vykonačiaci predpis by mal obsahovať jednoznačné určenie. Ani v súčasnosti nie je zrejmé čo sa rozumie týmto dátumom, pretože niektorí sudcovia tým rozumejú dátum doručenia uznesenia, iní dátum právoplatnosti uznesenia a iní dátum doručenia spisového materiálu. Práve takéto rozdiely by mal vykonačiaci predpis riešiť a jednoznačne vysvetliť. Navrhované znenie navyše evokuje taký stav, že by sa do denníka mali zapisovať dni v týždni – t.j.: pondelok, utorok, ...

Z návrhu nie je známe, na aký účel je v elektronickom denníku vedeného prostredníctvom ministerstva potrebný údaj o účtovanom, priznanom znalečnom a jeho úhrade. Tieto údaje v znaleckom denníku pochádzajú z minulosti a znalcom, ktorí vedú alebo archivujú znalecký denník v listinnej podobe slúžil podľa doterajšej právnej úpravy (ods. 2 § 14 zákona) ako kniha osobitnej evidencie, tzn. znalci nemuseli viesť peňažný denník. Neprofesionálnou novelou zákona sa táto možnosť znalcov zrušila (vypustením ustanovenia) na daňové účely budú znalci nútení viesť peňažný denník, teda ďalšiu dokumentáciu. Tak sa stráca aj význam zjednodušenia a sprehľadniena evidencie deklarovaný v dôvodovej správe. Zároveň treba dodať, že pre potreby ministerstva postačuje zadávanie údajov o účtovanom a priznanom znalečnom boli evidované iba v prípade, že bol zadávateľom úkonu orgán verejnej moci.

Lehota 3 dni je v znaleckej praxi nevykonateľná. Znalec vedie svoj denník príbežne, nie však na dennej báze. Navrhujeme obdobné riešenie ako je pri platcoch DPH pri podávaní daňového priznania k DPH, tzn. do 30 dní po skončení príslušného mesiaca. Takto bude zabezpečená kompatibilita s daňovými povinnosťami znalcov, platcov DPH. Navrhovaná 3-dňová lehota by nútila znalcov aj na riadnej dovolenke po prijatí SMS o pohybe na účte, pripojiť sa k serveru ministerstva (bez ohľadu na miesto dovolenkového pobytu a možnosti pripojenia), aby splnili predpísanú lehotu.

Obsah „príručky“ by mal navrhovateľ novely zverejniť ako súčasť dôvodovej správy, inak je celý návrh zakrytý „rúškom tajomstva“. Z návrhu nie je známe akú funkcionálnu elektronický denník vedený prostredníctvom ministerstva bude znalcom poskytovať. V súčasnosti sú na trhu min. dva produkty, ktoré umožňujú znalcom viesť elektronický denník, evidovať podania (komunikáciu) k jednotlivým znaleckým úkonom, vyúčtovania, lehoty a pod. Je otázkou, či bude možný import údajov z takýchto programových vybavení, obdobne ako to ponúka portál finančnej správy pri rôznych daňových formulároch, tzn. načítavanie údajov tak, aby znalci neboli nútení k viacnásobnej evidencii. Treba mať na zreteli, že prevažná väčšina znalcov, tlmočníkov a prekladateľov vykonáva túto činnosť popri inom hlavnom zamestnaní, tzn. vo svojom voľnom čase.

§ 23

Navrhujeme, aby predkladateľ spresnil spôsob kontroly vedenia denníka tak, aby ustanovenie korešpondovalo so stavom, ktorý by mal nastať od 1.7.2016.

Odôvodnenie:

Schválená novela zákona a navrhované znenie vyhlášky predpokladá, že od 1.7.2016 bude denník vedený len elektronicky. Z uvedeného dôvodu by bolo potrebné upresniť, či kontrola vedenia denníka bude vopred znalcovi oznámená, akým spôsobom ministerstvo potvrdí správnosť vedenia elektronického denníka resp. či ju vôbec bude potvrdzovať. Či kontrola bude prebiehať v nejakom režime, či bude prebiehať bez vedomia znalca atď.

Názov Prílohy č. 1:

Navrhujeme do názvu prílohy doplniť za slovo „ODBOROV“ slová: „A ODVETVÍ“.

Odôvodnenie:

V osobitnej časti dôvodovej správy sa k tomuto novelizačnému bodu uvádza, že „*aplikačná prax ukázala, že predmetom špecializovaného vzdelávania v odbore Lesníctvo a Poľnohospodárstvo je s ohľadom na šírku zamerania týchto odborov spravidla rekapitulácia učiva vysokoškolského učiva, t. j. zaradenie týchto odborov do zoznamu odborov, v ktorých je potrebné špecializované vzdelávanie, sa s ohľadom na aplikačnú prax javí ako nadbytočné*“.

Uvedené konštatovanie však platí pre všetky odbory, v ktorých sa vyžaduje špecializované vzdelávanie. Napr. v odbore Stavebníctvo ide okrem odvetví Odhad hodnoty nehnuteľností a Odhad hodnoty stavebných prác o totožnú situáciu. Okrem uvedených odvetví je totiž obsahom špecializovaného vzdelávania rekapitulácia učiva, ktoré je predmetom vysokoškolského štúdia. Typickým príkladom je napr. odvetvie „Statika stavieb“, kde sa absolvent špecializovaného vzdelávania nedozvie nič nové oproti základnému vysokoškolskému vzdelaniu. Existujúci stav príbežne spôsobuje úbytok znalcov v odborných odvetviach odboru Stavebníctvo, nakoľko absolvovanie špecializovaného vzdelávania v odborných odvetviach je pre vhodných odborníkov neprimerane zaťažujúce – postupne môže nastať akútny nedostatok znalcov v odborných (neohodnocovacích) odvetviach odboru Stavebníctvo.

V rámci odboru Stavebníctvo navrhujeme zaradiť do zoznamu kde je potrebné špecializované vzdelávanie len 2 odvetvia ktoré súvisia so stanovovaním všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti.

Obdobnú úpravu by bolo potrebné zvážiť aj v ostatných odboroch. Ak sa podľa dôvodovej správy špecializované vzdelávanie vyžaduje pri zápise do odborov, kde pre výkon znaleckej činnosti nepostačuje vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, predmetom tohto vzdelávania by nemalo byť totožné učivo ako v priebehu vysokoškolského vzdelávania. Spravidla ide o ohodnocovacie odvetvia, ktoré sú aj v odbore Lesníctvo a Poľnohospodárstvo, ktoré sa na vysokých školách nevyučujú. Z uvedeného dôvodu sa navrhovaná zmena voči ostatným piatim odborom javí ako nekoncepčná a diskriminačná.

Príloha č. 1 bod 4.:

Navrhujeme v bode 4 Prílohy č. 1 doplniť za slovo „Stavebníctvo“ slová „ len odvetvie Odhad hodnoty nehnuteľností a odvetvie Odhad hodnoty stavebných prác“.

Odôvodnenie:

Vid' predchádzajúci bod.

Príloha č. 5 bod V.:

Navrhované znenie je zmätočné a nejasné vo vzťahu k doterajšej právnej úprave, pretože súčasná platná úprava doplnenia znaleckých úkonov čísluje jednak ako poradové číslo doplnenia a zároveň ako samostatný úkon. Jeden znalecký úkon totiž môže mať aj viac ako jedno doplnenie. Podľa návrhu by tak nemohli byť doplnenia jednoducho identifikovateľné číslom.

Z návrhu nie je zrejmé, aké číslo sa doplna na titulnú stranu a do doložky. Číslo pod ktorým je zapísané v denníku doplnenie alebo číslo znaleckého posudku, ktorý sa dopĺňa? Zo znenia tiež vyplýva, že bude možné doplniť len znalecký posudok, iný úkon nie.

Tiež by v záujme terminologickej jednotnosti bolo potrebné zvážiť, či by sa aj v znení znaleckej doložky nemal jednotne používať pojem „znalecký úkon“ pod ktorý samozrejme spadá okrem znaleckého posudku aj celá škála iných úkonov. Zároveň považuje za potrebné (vzhľadom na vypustenie doterajšieho § 17 ods. 6), aby bol názov titulnej strany doplnenia a kópie buď samostatnou prílohou príp. súčasťou všeobecnej prílohy č. 4 alebo súčasťou paragrafového znenia vyhlášky, keďže príloha č. 5 sa vzťahuje len na odbor Stavebníctvo a odvetvie Odhad hodnoty nehnuteľností.

Na vydanie kópie a doplnenia znaleckého úkonu z iného odboru a na vydanie kópie alebo doplnenia prekladu tak nie legislatívny rámec.

Príloha č. 4 a č. 6

V Prílohe č. 4 a č. 6 vo vzoroch znaleckých doložiek a prekladateľskej doložky navrhujeme vypustiť poslednú vetu „Znalecký úkon a vzniknuté náklady účtujeme podľa vyúčtovania na základe priloženého dokladu č. ....“

Odôvodnenie:

V prípade vypracovania viacerých znaleckých posudkov na základe väčšej objednávky alebo rámcovej zmluvy sa všetky znalecké posudky spravidla fakturujú jednou zúčtovacou faktúrou spolu s odovzdaním posledného znaleckého úkonu. Ak sa v priebehu určitého obdobia napr. kalendárneho mesiaca odovzdáva priebežne niekoľko posudkov, pri odovzdaní posudkov predchádzajúcich poslednému posudku, nie je možné údaj o čísle faktúry relevantne doplniť. Rovnako ak sa odovzdáva niekoľko posudkov pre jedného zadávateľa naraz, je síce možné doplniť do doložky každého posudku rovnaké číslo faktúry, nekorešponduje to však so znením: „priloženého dokladu“, nakoľko tento doklad sa neprikladá ku každému posudku. Znenie, ktoré navrhujeme zo znaleckej doložky vypustiť, nemá v znaleckej doložke žiadne opodstatnenie, nič nepreukazuje, o ničom nesvedčí, je bezvýznamné.